

Zdravotní gramotnost v České republice

1

VÝSLEDKY MEZINÁRODNÍHO MONITORINGU
ZDRAVOTNÍ GRAMOTNOSTI M-POHL₁₉
(HLS₁₉)

ZDENĚK KUČERA

Participující subjekty

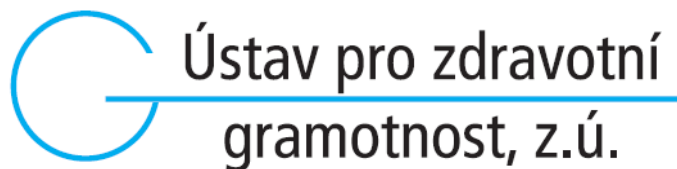
2

**VŠEOBECNÁ
ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
ČESKÉ REPUBLIKY**

**SVAZ ZDRAVOTNÍCH
POJIŠŤOVEN ČR**

STEM

Gesundheit Österreich
GmbH

**MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY**

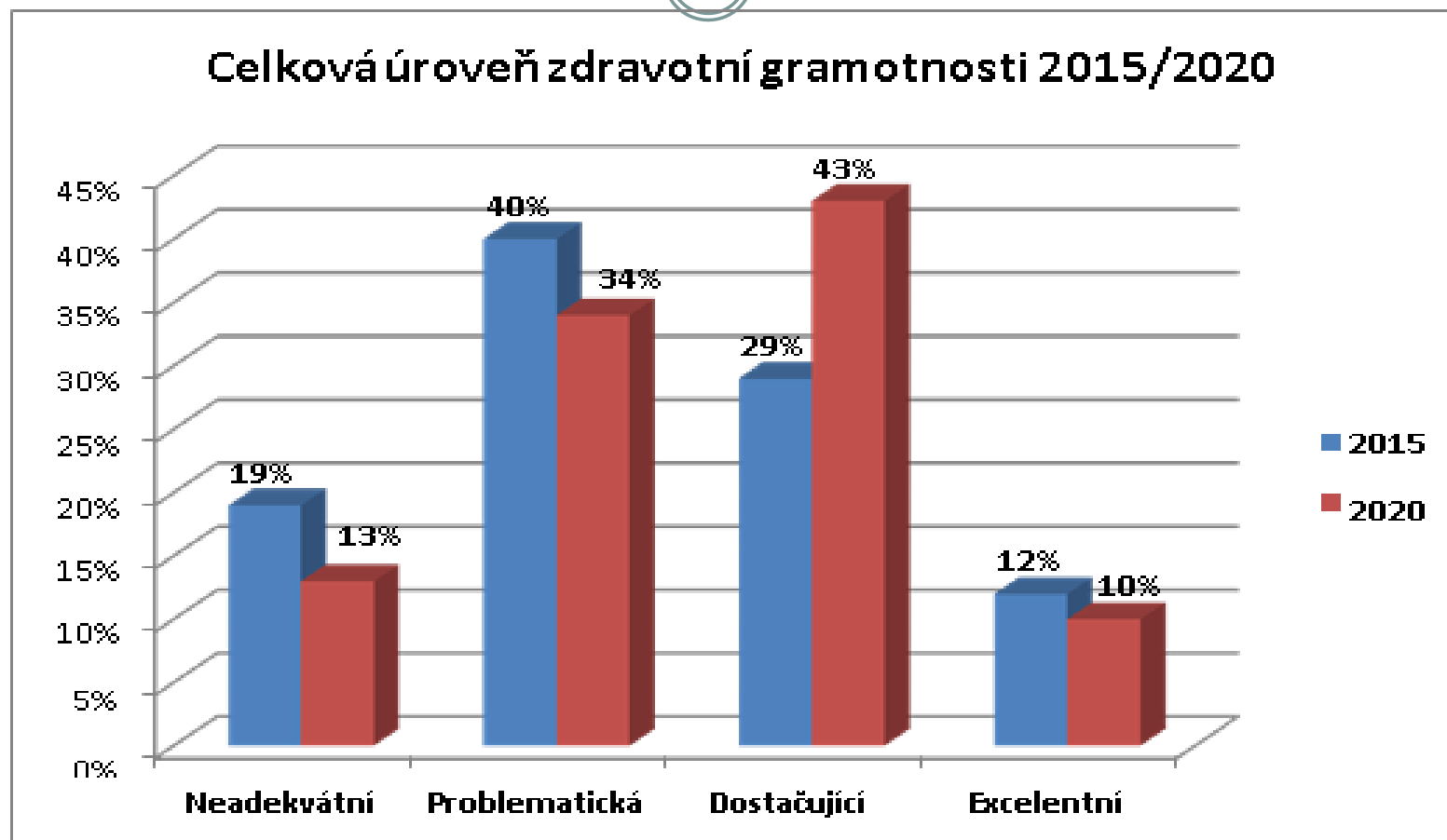
Metodika

3

Cílová skupina	Obyvatelé ČR starší 18 let
Výběrová metoda	Kvótní výběr - kvóty: pohlaví, vzdělání, věk, kraj, velikost obce
Soubor	n = 1650 respondentů
Způsob sběru dat	Dotazování online (CAWI) n = 1070 Dotazování telefonické (CATI) n = 580
Dotazník	<ul style="list-style-type: none"> • Baterie zdravotní gramotnosti (22 položek) • „Koreláty“ – determinanty a konsekvence • Volitelné baterie: Digitální ZG – Navigační ZG – Komunikační ZG – Vakcinační ZG • Otázky navržené zdravotními pojišťovnami • („Jak složité pro vás je ...“)
Termín sběru dat	10. – 24. 11. 2020
Další participující státy	DE, AT, SK, HU, SI, IT, PT, FR, BE, DK, NO, CH, IRL, BG, RU, ISR + CZ
Celkový soubor	42 445 respondentů

Zlepšení úrovně ZG z 41 % na 53 % ! (nárůst o 22 %)

4

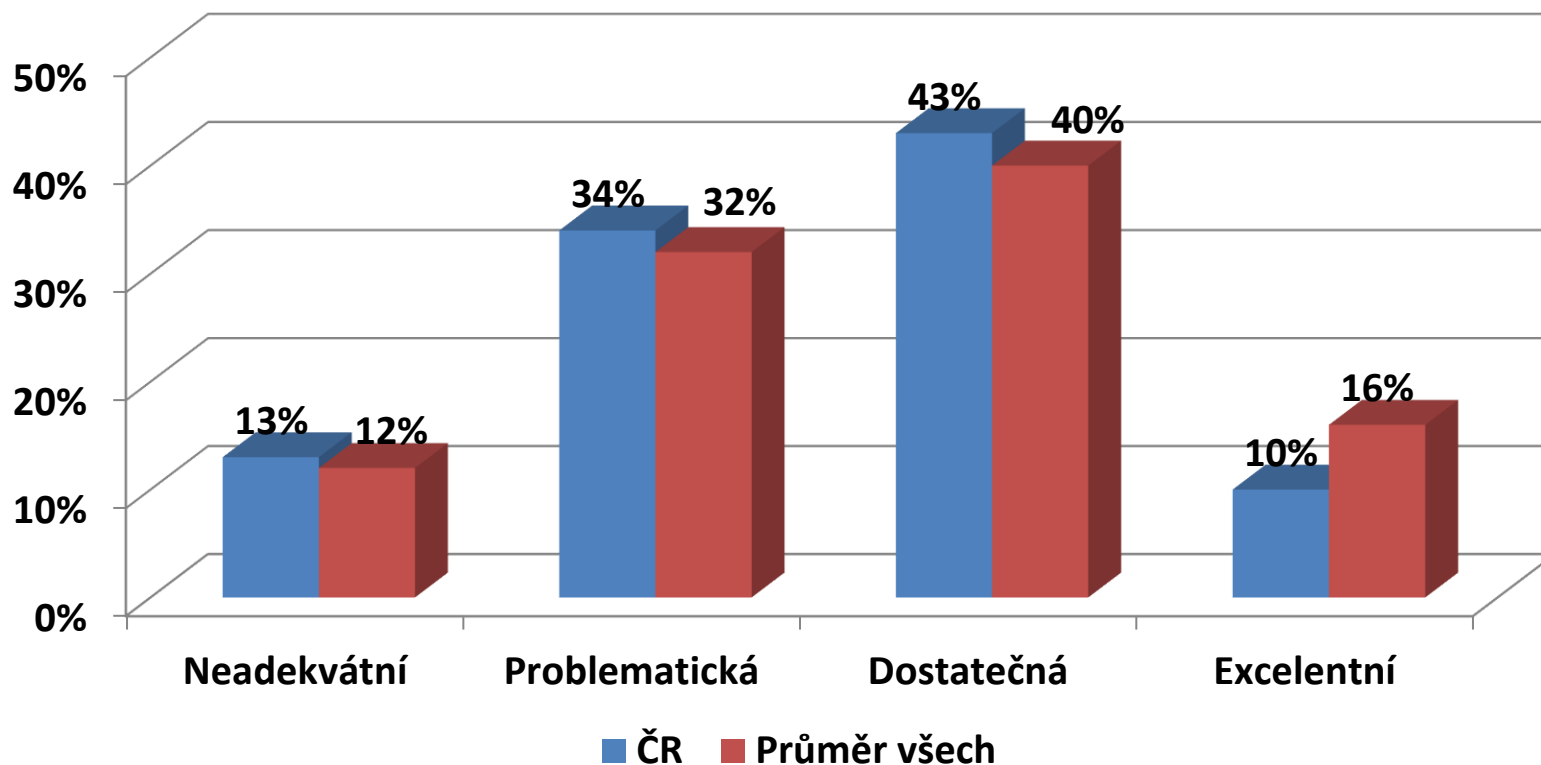

Standardizovaná škála ZG rozdělená na čtyři intervaly - procenta

Mírné zaostávání ČR (53 % : 56 %)

5

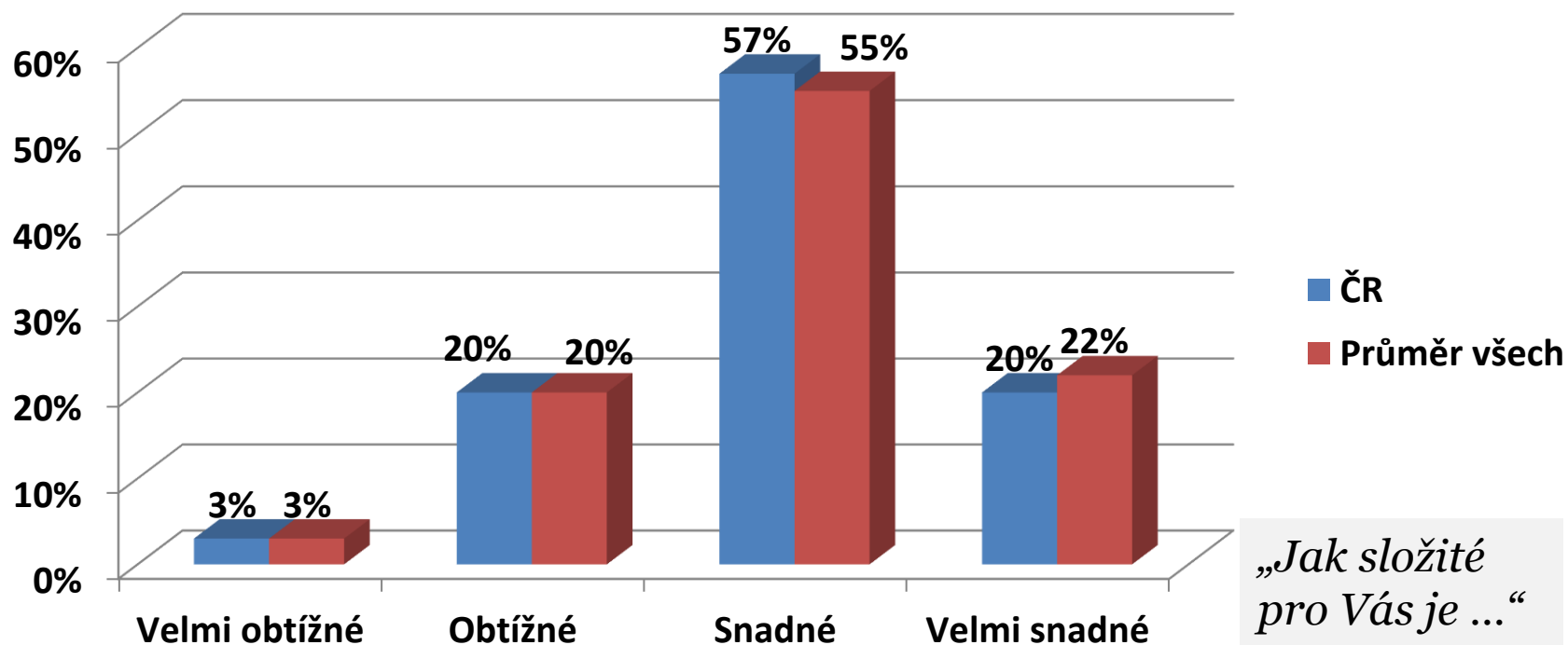
Srovnání úrovně zdravotní gramotnosti a průměrem zúčastněných zemí

Srovnání zemí dle APRP: takřka identické výsledky

6

Hodnoty APRP v ČR proti průměru zúčastněných zemí

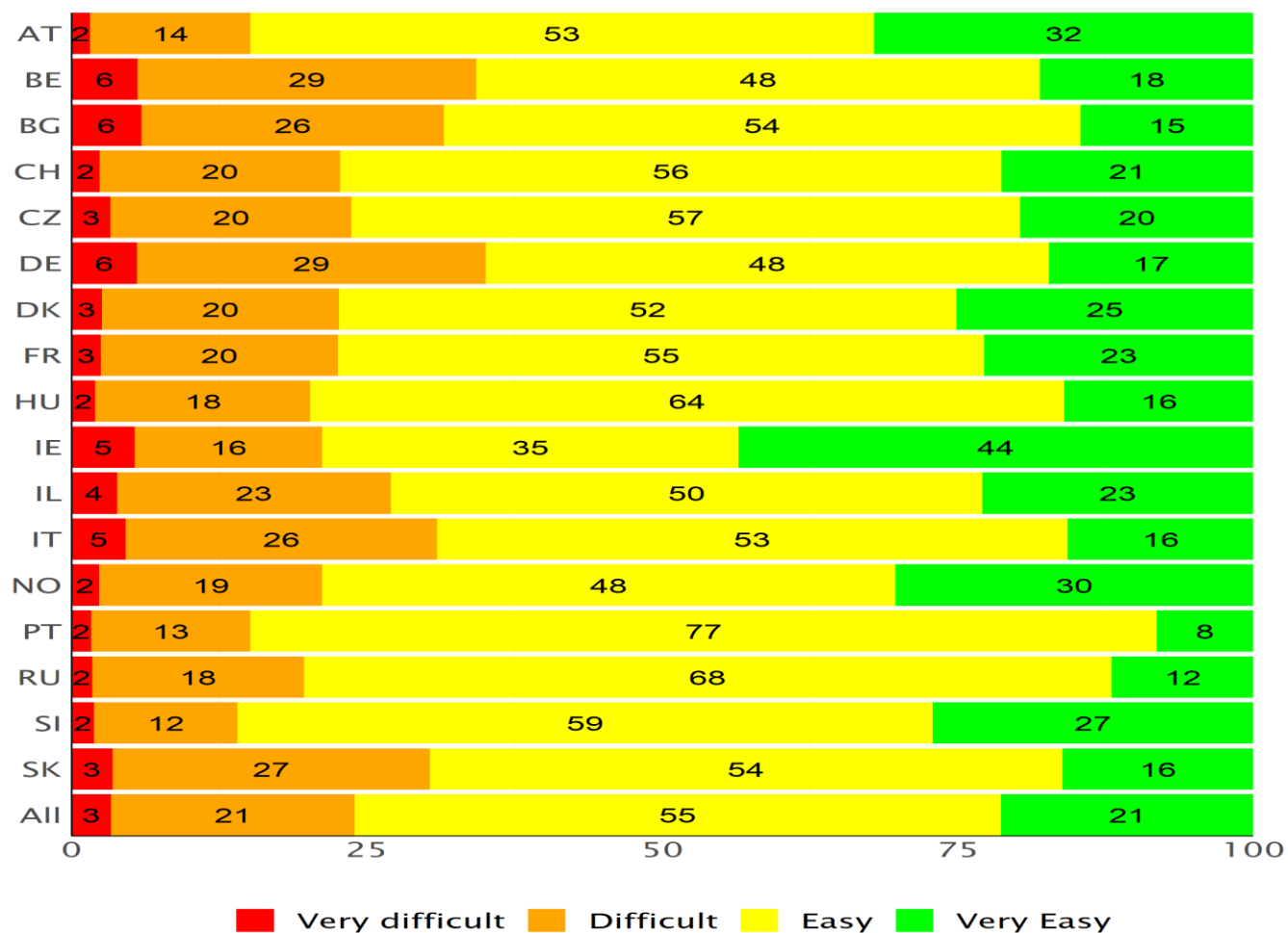

APRP = Average Percentage Response Pattern

Průměr využití každé ze čtyř alternativ meritorních odpovědi v celém dotazníku

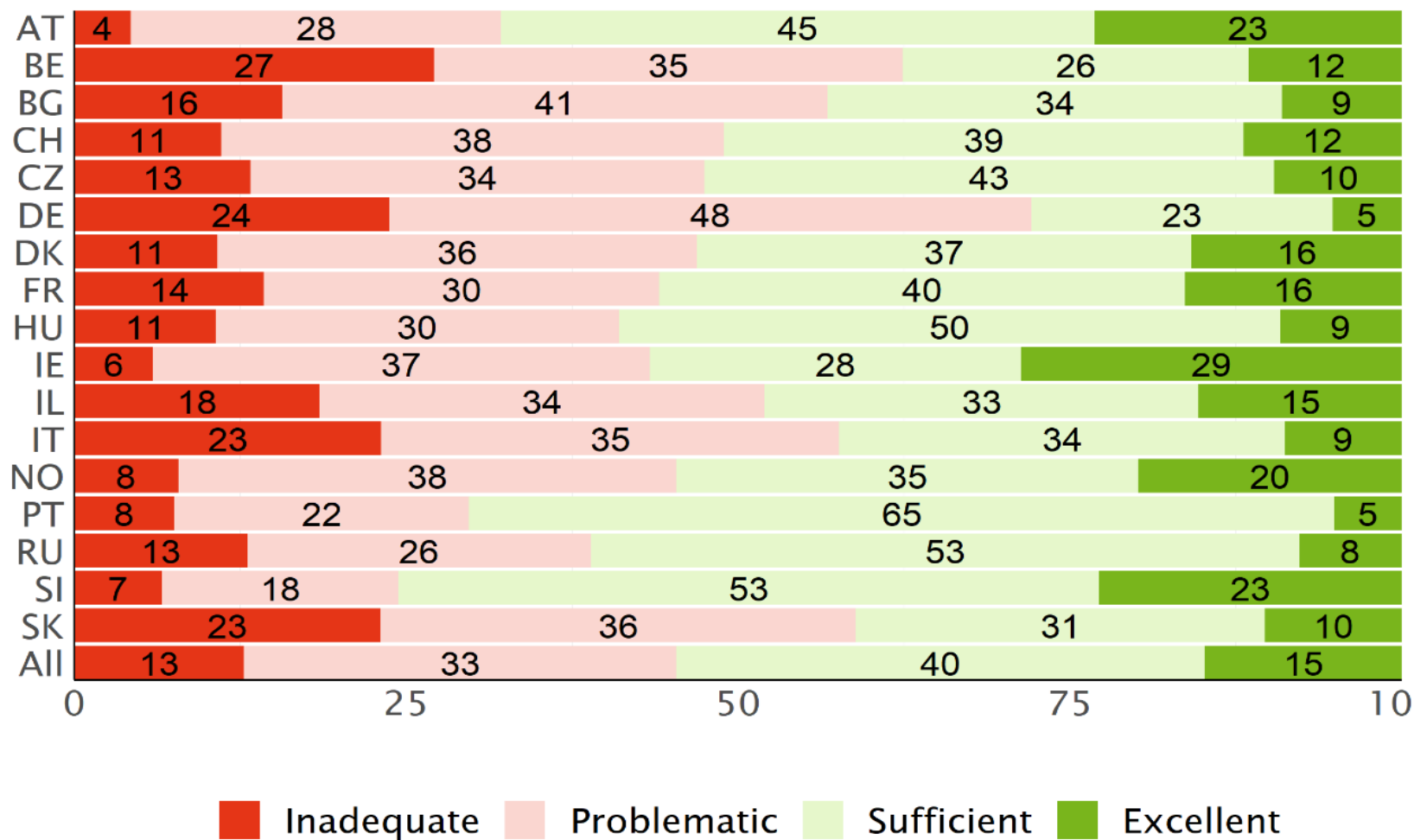
Srovnání APRP ZG v 17 zemích

7

Zdravotní gramotnost v 17 zemích

8

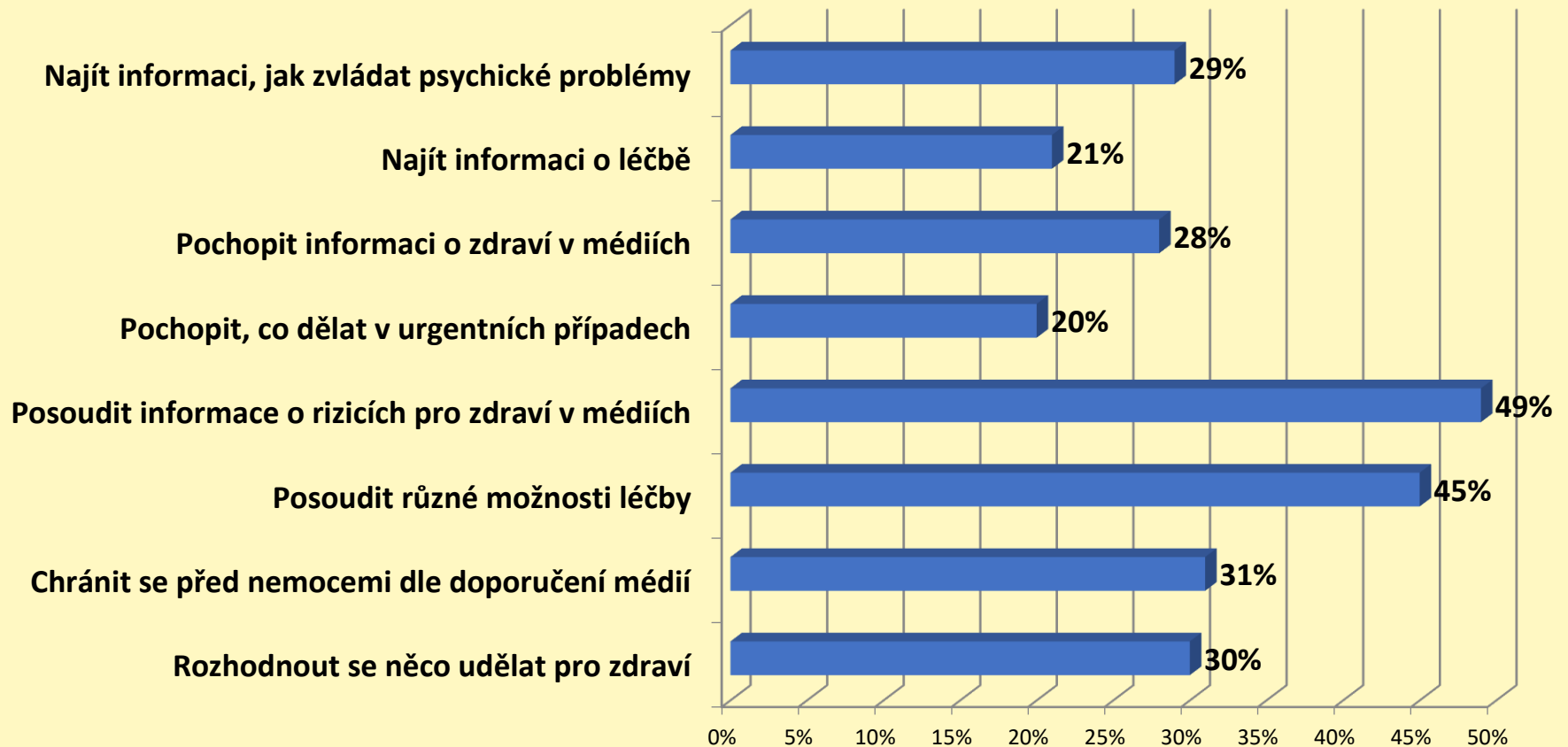

Nejobtížnější otázky

9

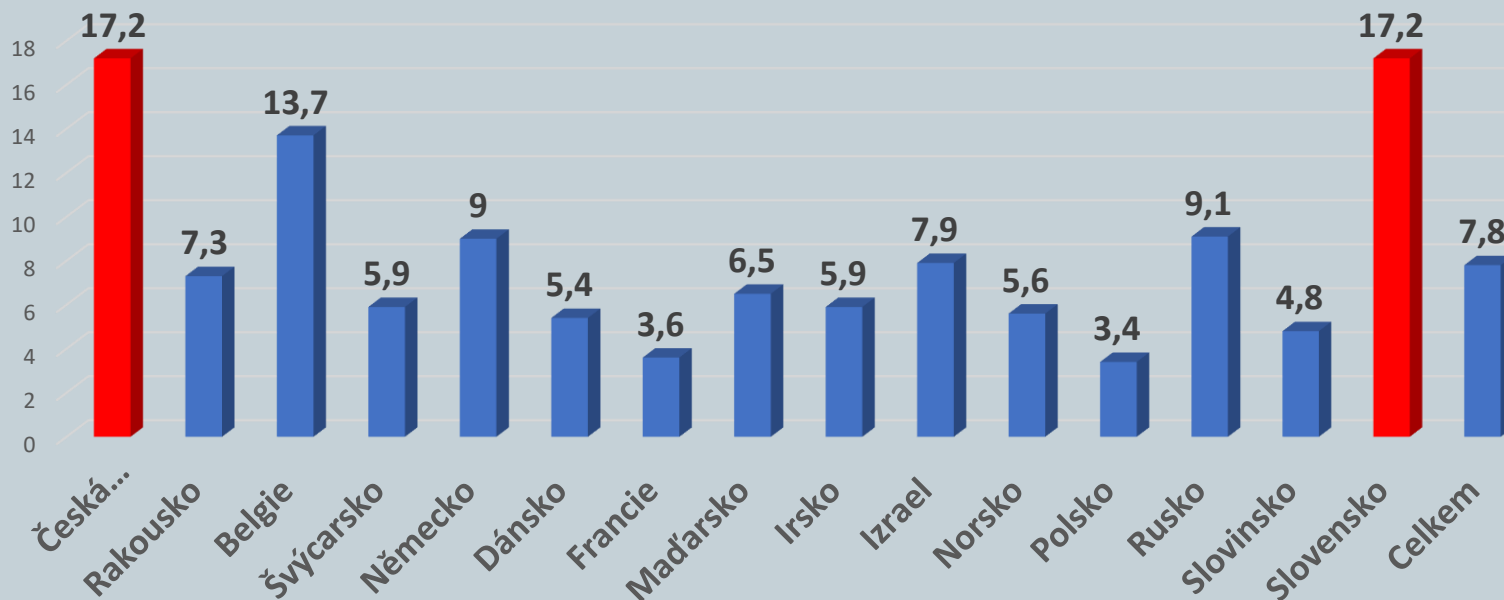
Procento odpovědí "obtížné" a "velmi obtížné"

Pozoruhodně podobný výsledek CZ a SK

10

Chovat se dle doporučení lékaře a farmaceuta

Procento respondentů odpovídající alternativou „obtížné“ nebo „velmi obtížné“

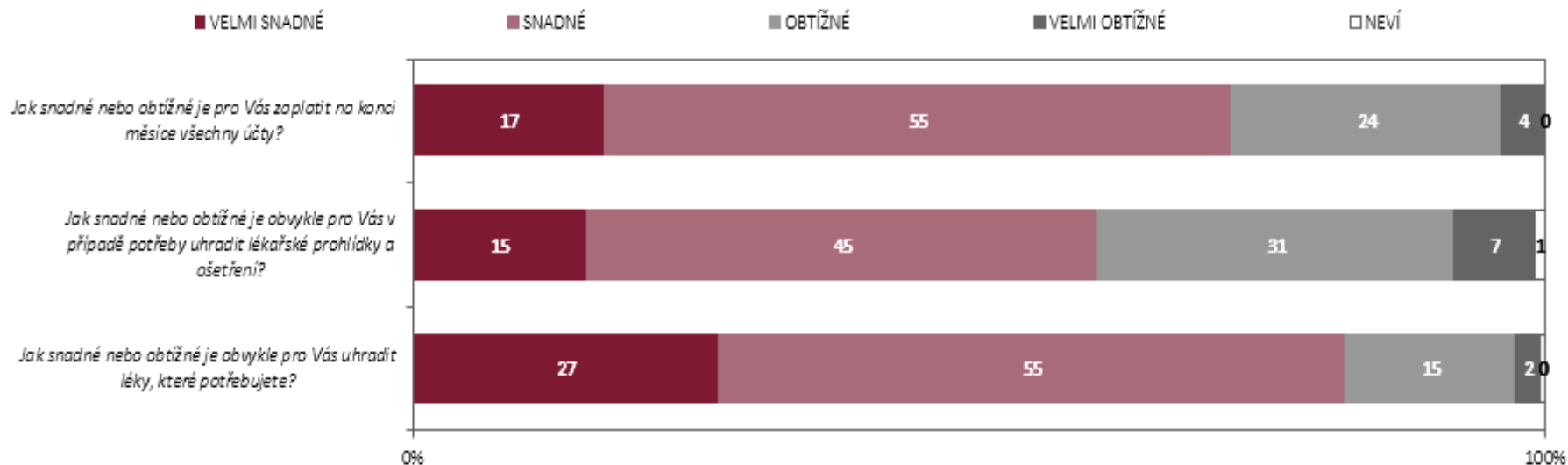
Multivariační analýza sociálních determinant

11

Sociální determinanty	Hodnoty β
Pohlaví (Ž)	0,09**
Věk	0,11**
Vzdělání	- 0,14**
Postavení ve společnosti (subj.)	0,13**
Finanční deprivace	- 0,21***

Finanční deprivace

12

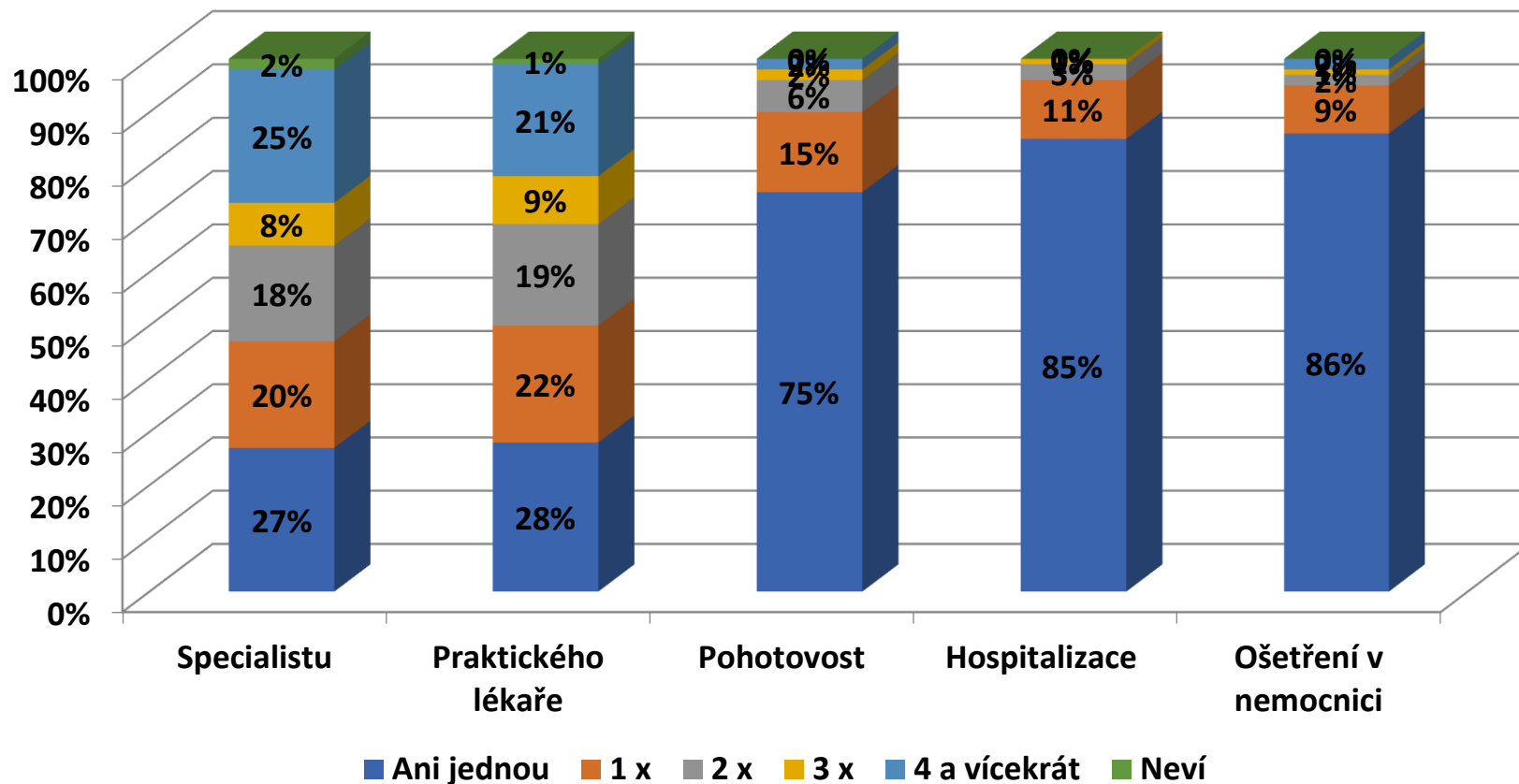

Zaplatit potřebné léky je obtížné pro 17 % lidí, s úhradou za prohlídky či ošetření má potíže 38 % a náklady na živobytí dělají těžkosti 28 % lidí.

Poměrně vysoká konzumace ambulantních zdravotnických služeb

13

Frekvence využití zdravotnických služeb za 12 měs.

Vliv ZG na konzumaci zdravotní péče

14

	ČR	Ø 15 zemí
Pohotovost	0,03**	-0,06**
Praktický lékař	0,01*	-0,05**
Specialista	-0,03**	-0,04**
Hospitalizace	0	-0,03*
Ošetření v nemocnici	-0,03**	-0,03**

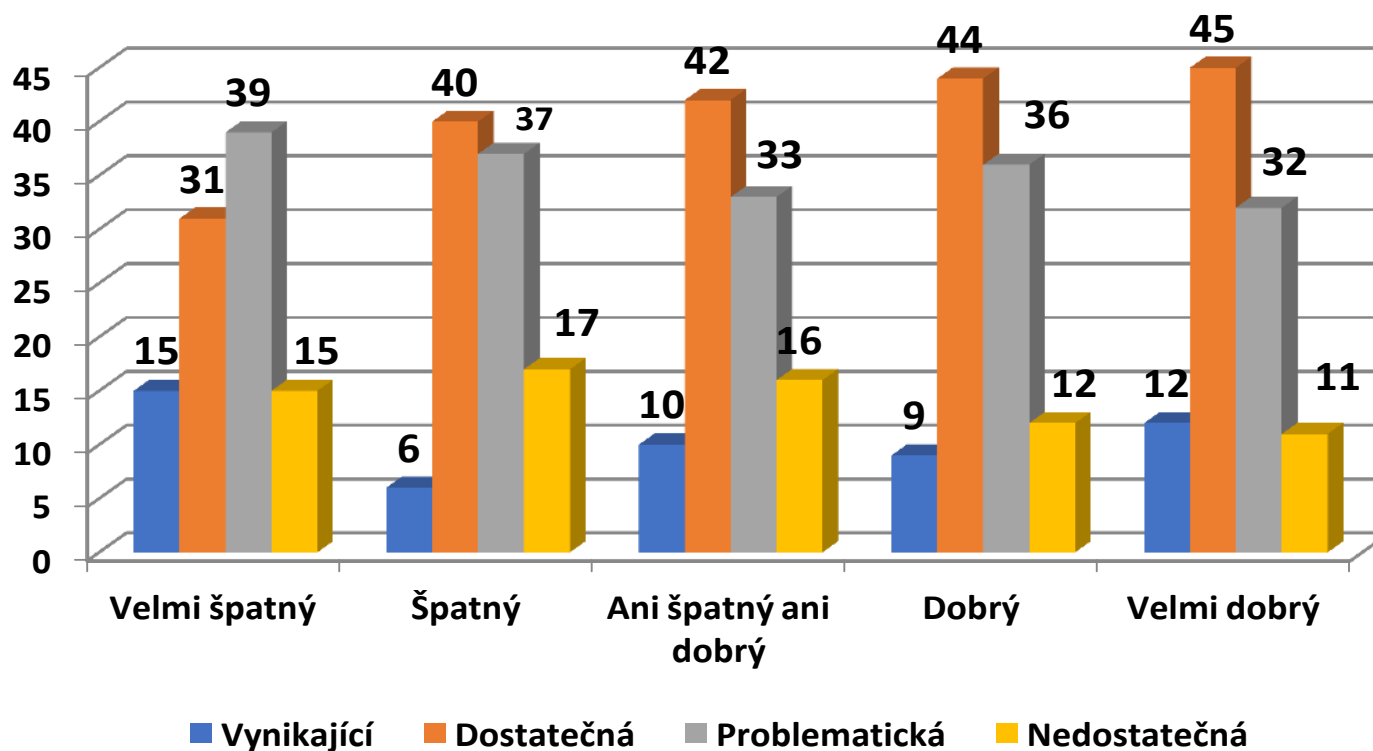
Regresní analýza souvislosti zdravotní gramotnosti a konzumace zdravotnických služeb - koef. B a R²

- Statisticky významná pozitivní souvislost ZG a využití LSPP
- Statisticky vysoce negativní souvislost s návštěvou specialisty a ošetřením v nemocnici
- Některé důležité rozdíly CZ a ø zemí: návštěva PL, pohotovosti
- Posun v porovnání s šetřením v r. 2015

Zdravotní gramotnost souvisí se zdravotním stavem

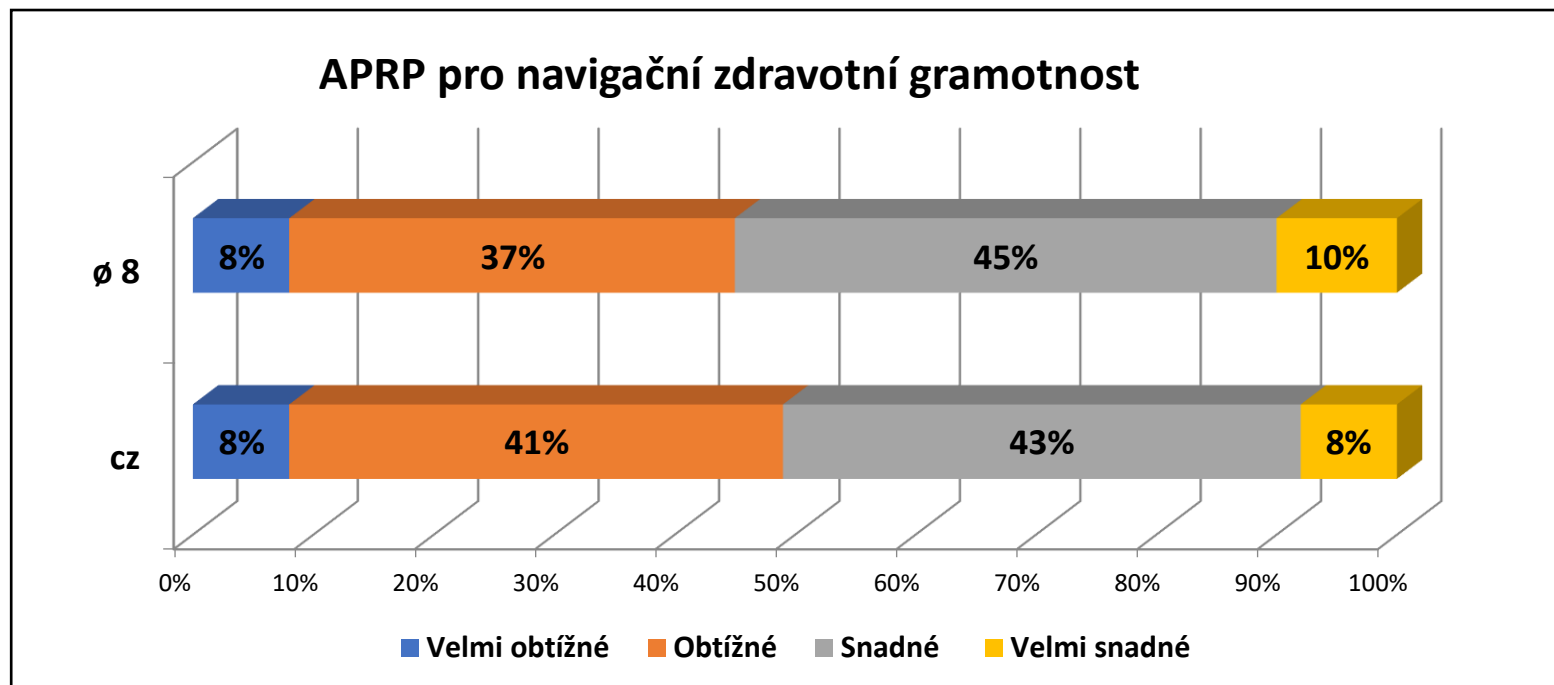
15

Souvislost zdravotní gramotnosti se subjektivním zdravotním stavem

Navigační ZG a nejobtížnější otázky

16

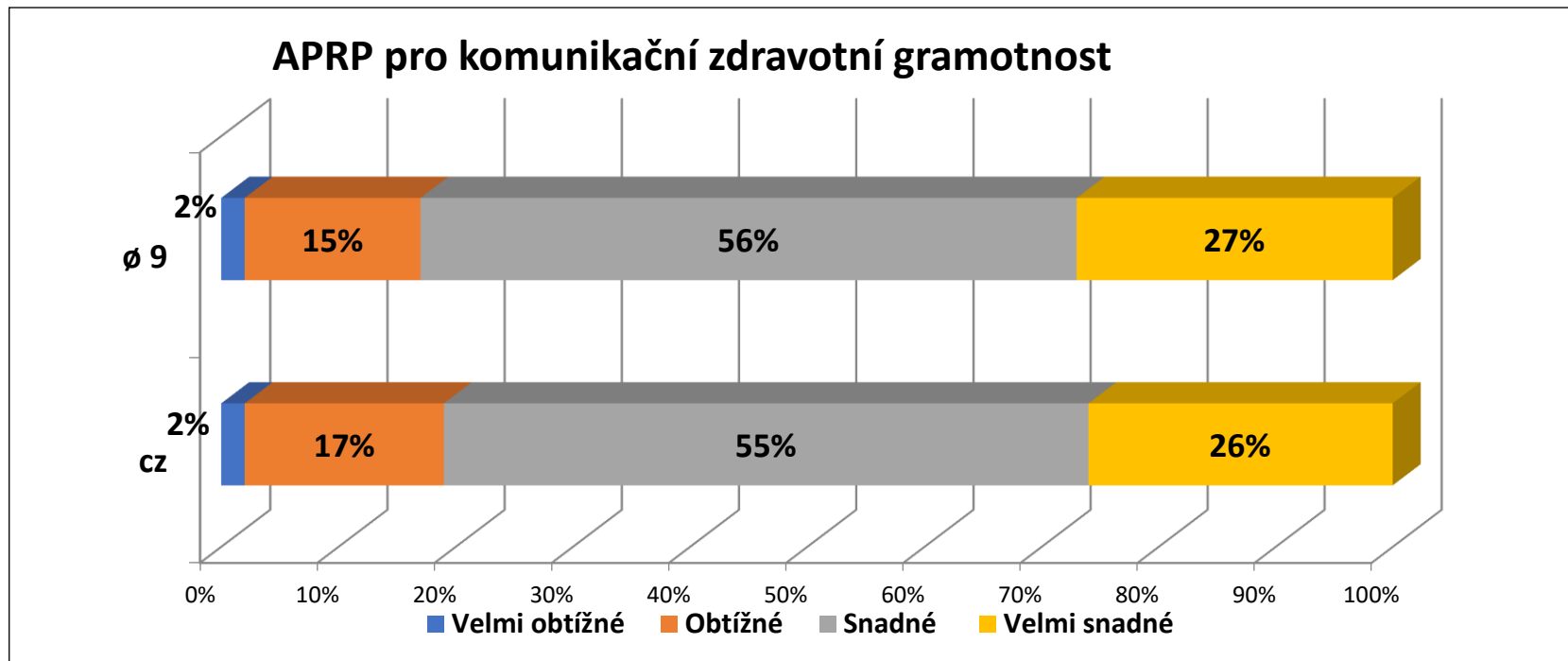
Navigační ZG = schopnost (kompetence) vyznat se v systému zdravotní péče

Zjistit, zda zdrav. služba je kryta pojištěním	52%
Zjistit, kdo pomůže s orientací ve zdrav. systému	51%
Zjistit práva jako uživatele zdrav. péče	49%

Komunikační ZG a nejobtížnější otázky

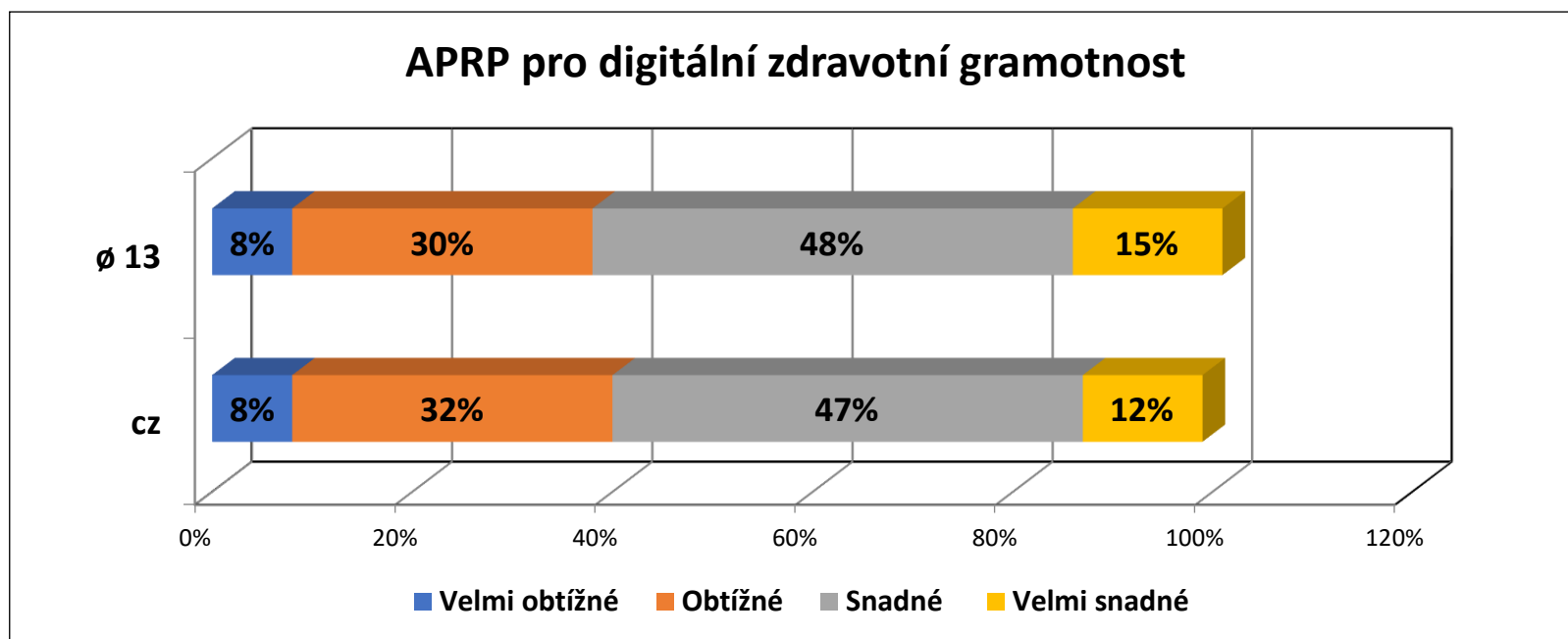
17

Podílet se na rozhodování o svém zdraví v dialogu s lékařem	24%
Mít dost času na komunikaci s vaším lékařem	23%
Vyjádřit vlastní názor a preferenci lékaři	22%

Digitální ZG a nejobtížnější otázky

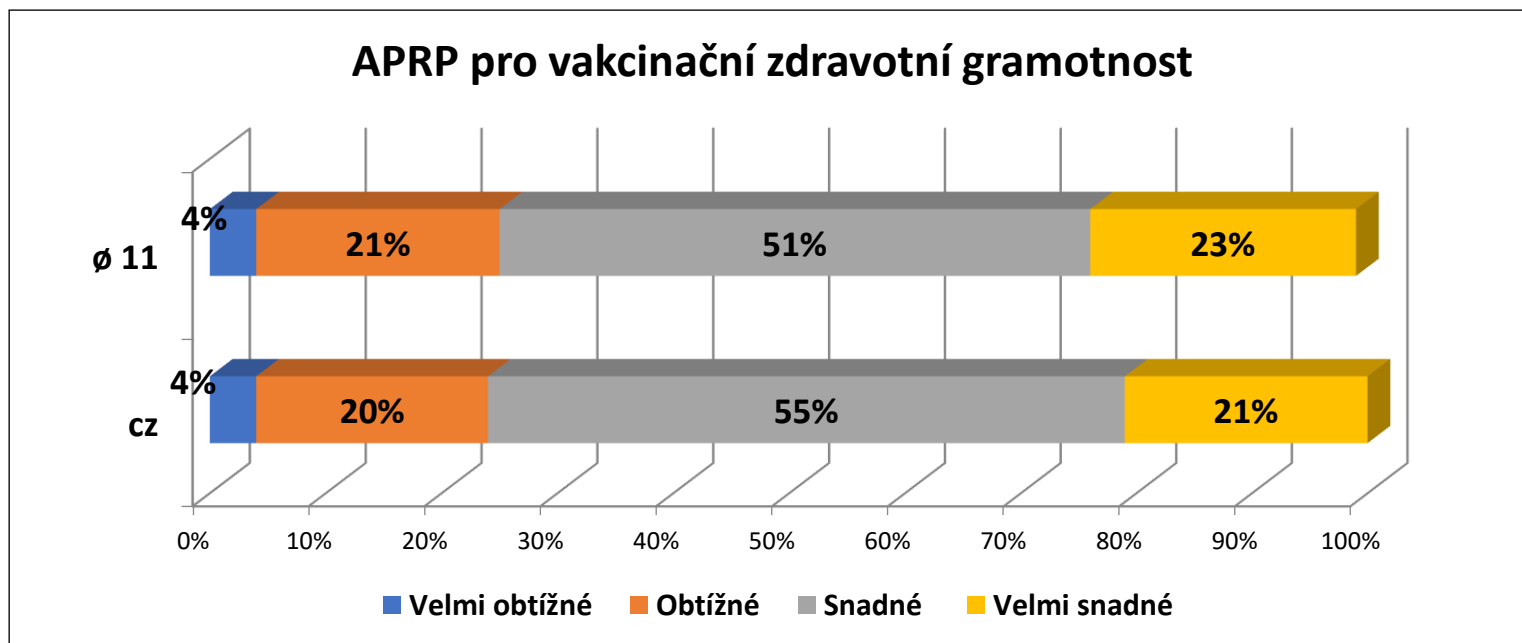
18

Posoudit, zda jsou informace na internetu spolehlivé	54%
Posoudit, zda je za informacemi komerční zájem	47%
Využít informace z internetu k vyřešení zdrav. problému	38%

Vakcinační ZG a nejobtížnější otázky

19

Posoudit, jaké očkování já či rodina potřebujeme	29%
Rozhodnout se, zda se nechat očkovat proti chřipce	26%
Najít informace o doporučených očkování pro mne a mou rodinu	23%

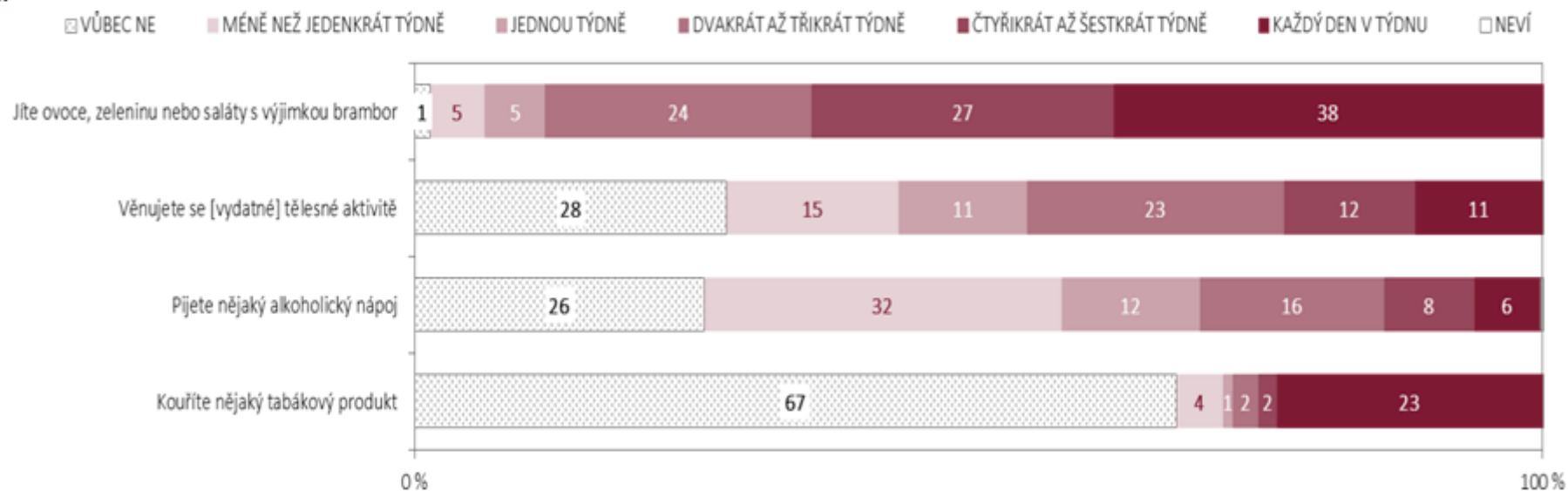
Některé názory na očkování

20

	Souhlas
Očkování může způsobit nemoc, proti které má chránit	41%
Očkování může mít nežádoucí účinky	38%
Očkování přetěžuje a oslabuje imunitní systém	26%
Riziko nemoci, proti které mohu být očkován hodnotím jako nízké či velmi nízké	44%

„Během typického týdne, kolik dnů [konzumujete/se věnujete]... ?“

21

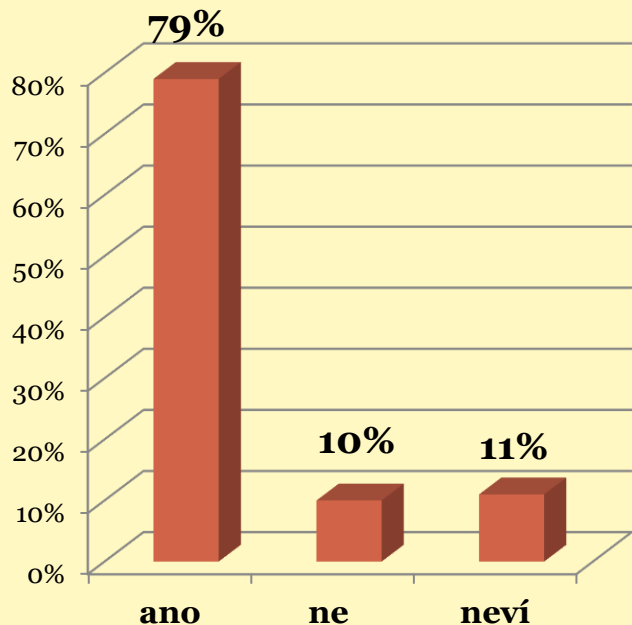

- 38 % respondentů konzumuje ovoce a/nebo zeleninu každý den
- 46% dotázaných se věnuje tělesné aktivitě 2 x týdně a častěji
- 30 % respondentů pije alkoholické nápoje 2 x týdně a častěji
- 23% dotázaných denně kouří

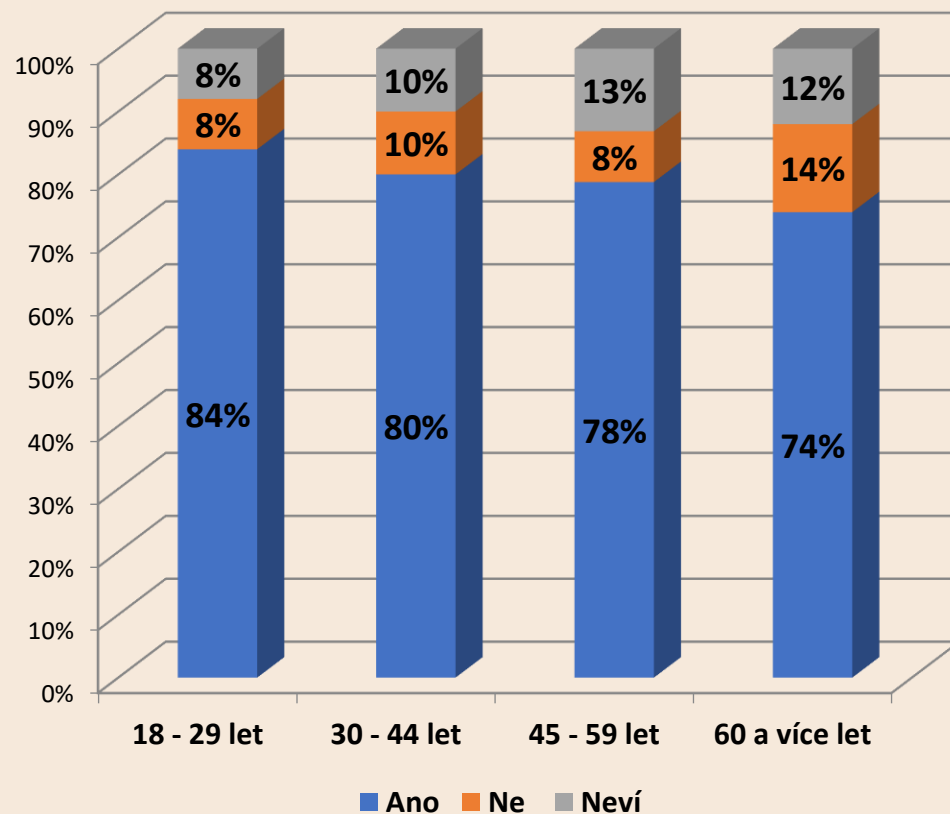
Výrazná podpora slev na pojistném v závislosti na odpovědném chování k vlastnímu zdraví

22

Souhlas s bonifikací u zdravotního pojištění

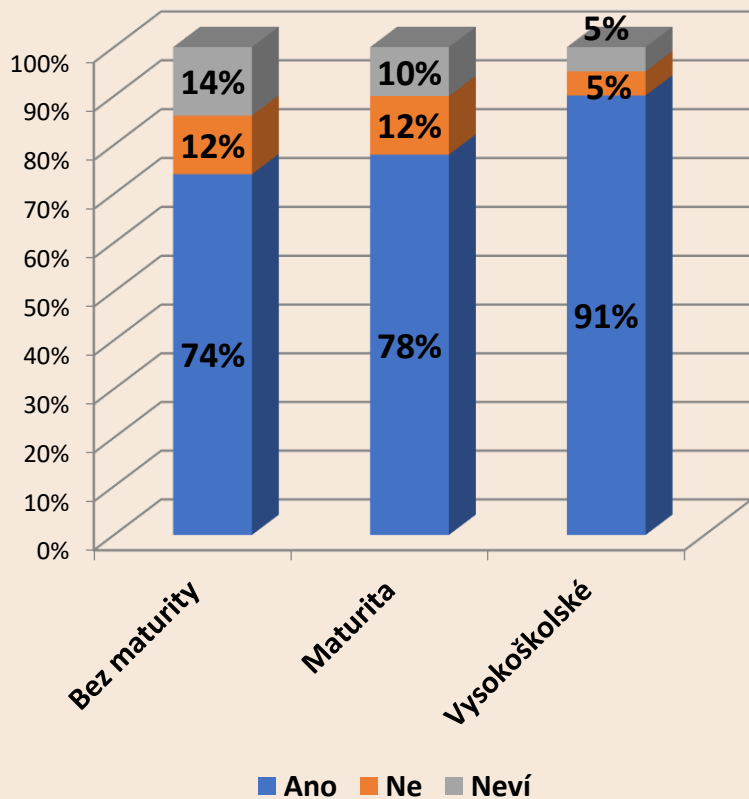
Podpora bonifikace dle věku

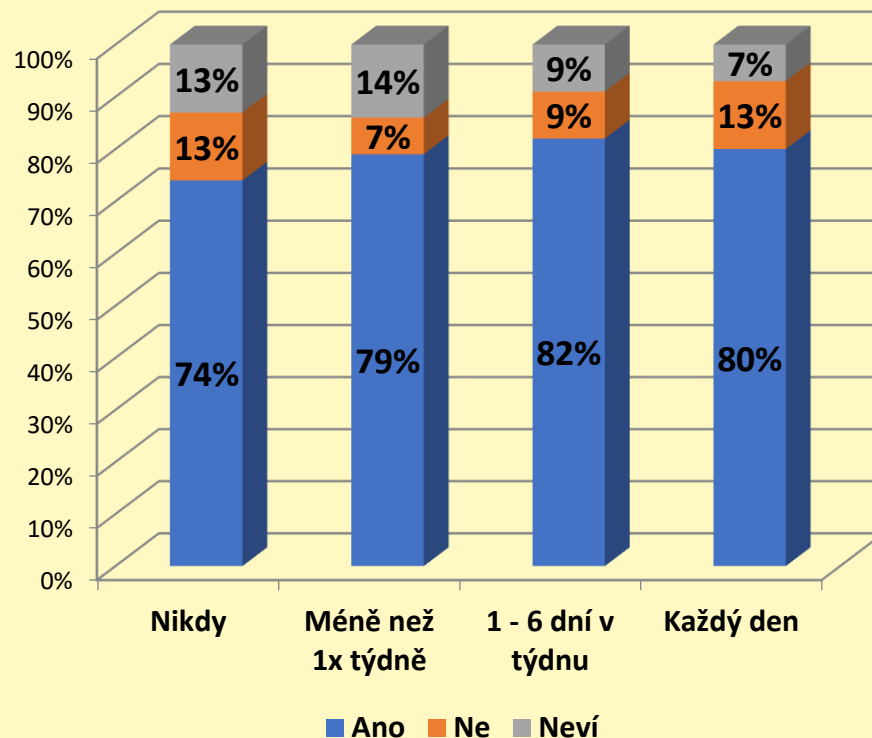
Podpora bonifikace souvisí se vzděláním a pravidelnou pohybovou aktivitou

23

Podpora Bonifikace dle vzdělání

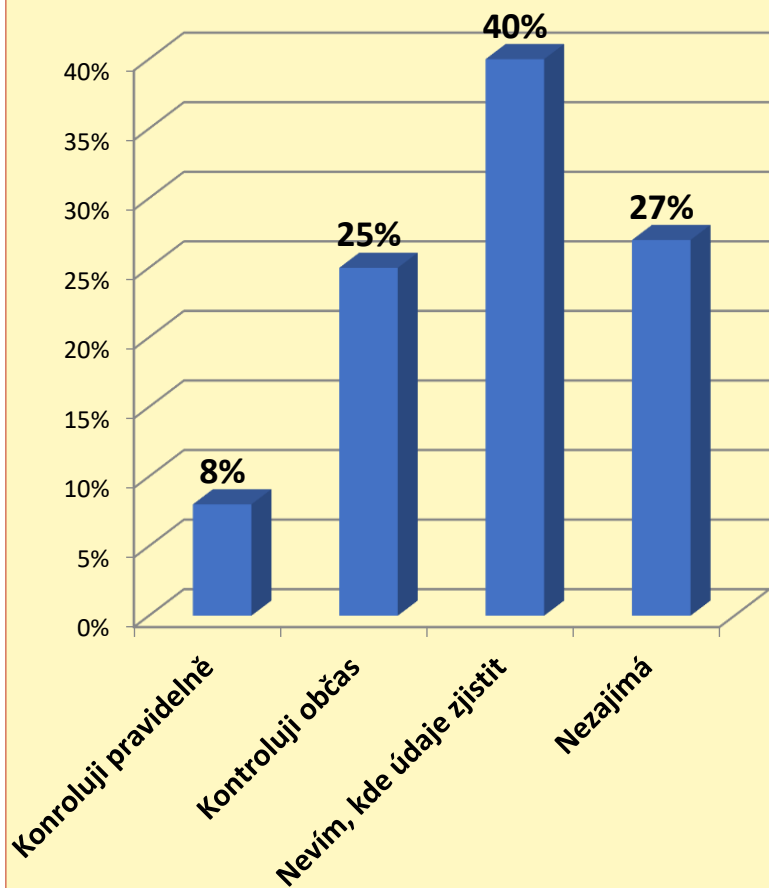
Podpora bonifikace v souvislosti s cvičením

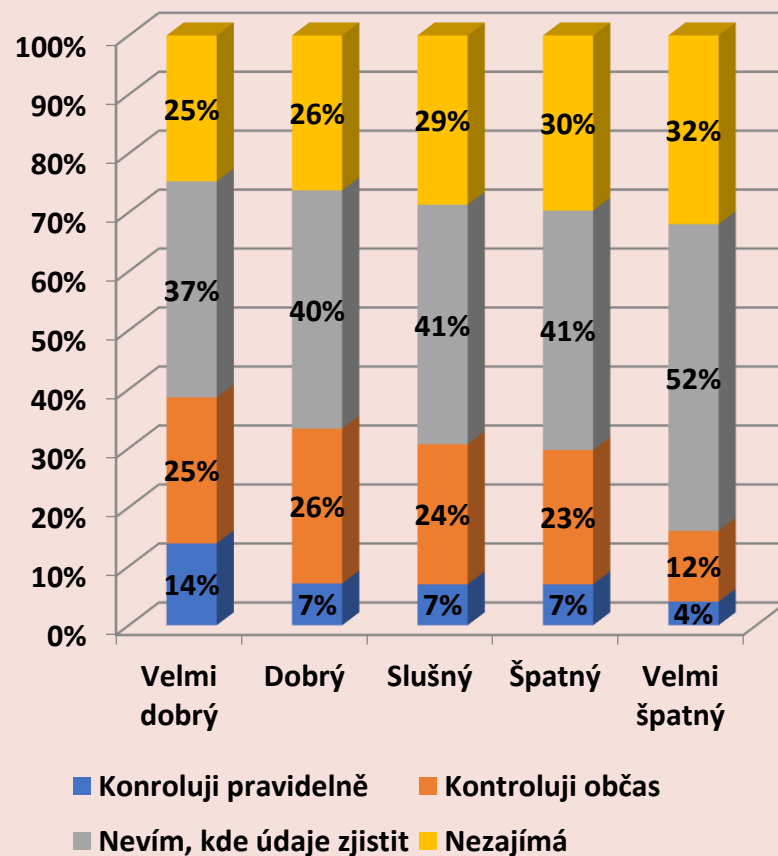
40 % respondentů neví, kde najde informace o výši úhrad za zdravotní péči

24

Zájem o výši úhrad a kontrola

Kontrola výdajů dle zdravotního stavu

PROGRAMY POSILOVÁNÍ ZDRAVOTNÍ GRAMOTNOSTI

Zvyšování
kompetence
pojištěnců/pacientů:

- nalézt
- pochopit
- vyhodnotit
- využít

zdravotně relevantní
informace

